

ชุดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มลพิษทางทัศนียภาพ

ตัวอย่าง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ชุดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ระดับมัธยมศึกษา

เรื่อง

ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้การอนุรักษ์
และพัฒนาหนังสือ

มลพิษทางทัศนียภาพ

โดย

อิทธิพล ราษฎร์เกรียงไกร

พิมพ์ครั้งที่สอง พ.ศ. ๒๕๓๖

จำนวน ๗,๐๐๐ เล่ม

ลิขสิทธิ์เป็นของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-10-0914-3

องค์การค้ำของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่าย

พิมพ์ครั้งที่สอง พ.ศ. ๒๕๔๒

จำนวน ๑๒,๐๐๐ เล่ม

ISBN 974-01-1686-8

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับมัธยมศึกษา เรื่องมลพิษทางทัศนียภาพขึ้น กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

(นายอรุณ ปรีดีติติก)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

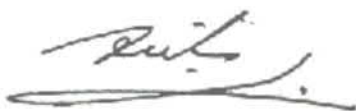
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

จากการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและปริมาณการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในอัตราสูง ยังผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรมไปอย่างรวดเร็ว และมีผลกระทบต่องานอนามัยของประชาชนอย่างมาก แม้ว่าหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลกำลังเร่งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ถ้าหากประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้ ทักษะและเจตคติในเรื่องการอนุรักษ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมแล้ว ปัญหาต่างๆ ก็ย่อมคงอยู่และไม่อาจแก้ไขได้

กรมวิชาการซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อเยาวชนของชาติได้ตระหนักถึงความจำเป็นและเห็นว่า หนทางหนึ่งที่จะช่วยให้การแก้ไขสถานการณ์สามารถบรรลุเป้าหมายได้ก็คือ การให้ความรู้ถึงพิษภัยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ตลอดจนการหลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดปัญหา เพื่อที่ทุกคนจะได้ร่วมกันแก้ปัญหาต่อไปพร้อมๆ กัน ในกรณีนี้ กรมวิชาการจึงได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับมัธยมศึกษา เรื่อง "มลพิษทางทัศนียภาพ" ขึ้น เพื่อที่จะให้ความรู้ในเรื่องพิษภัยของการมองเห็นภาพภูมิประเทศที่สกปรกอันเนื่องมาจากของเสียหรือถูกทำให้สกปรก ทั้งจากธรรมชาติเองและจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อมวลมนุษยชาติทั้งทางด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกาย นอกจากนี้ยังให้แนวทางแก้ไขป้องกันในทันทีที่จะช่วยลดสาเหตุการเกิดปัญหามลพิษทางทัศนียภาพ เพื่อให้ทุกคนในสังคมได้มีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่สะอาดบริสุทธิ์ได้

กรมวิชาการขอขอบคุณคณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำ
หนังสือนี้ ไว้ ณ โอกาสนี้

(นายจำเรญ เลิศจริยะ)

อธิบดีกรมวิชาการ

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๔

สารบัญ

	หน้า
มลพิษทางทัศนียภาพ	๗
ลักษณะการมองภาพ	๘
สิ่งที่ทำให้เกิดความสกปรกและรบกวนสายตา	๑๕
ผลกระทบจากมลพิษทางทัศนียภาพ	๓๙
แนวทางแก้ไขและป้องกัน	๔๘

สภาพแวดล้อมรอบตัวเราในปัจจุบันประกอบด้วยสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและผลผลิตทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากการกระทำของมนุษย์ สภาพแวดล้อมดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นเป็นภาพหรือภูมิประเทศ เช่น ป่าเขา ลำเนาไพร น้ำตก ห้องทุ่ง นา ล้ำคลอง หนองบึง แม่น้ำ ทะเล เกาะแก่ง เป็นต้น ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ

ทิวทัศน์ที่มองเห็นจากยอดดอยอันไกล ที่แม่ฮ่องสอน

นี่เป็นภาพอันเกิดจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ธรรมชาติประกอบด้วยสีสัน สดสวยงดงาม มีเสน่ห์ ต้องคาดไม่ถึงที่ผู้ที่ได้พบเห็น การจัดกิจกรรมเพื่อไปสัมผัสกับธรรมชาติจึงเกิดขึ้น หลายคนต่างแสวงหาความสุขทางใจกับธรรมชาติ โดยไปกางเต็นท์พักแรมตามป่าเขา ชายทะเล หรือเกาะแก่ง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สร้างความจรรโลงใจแก่มวลมนุษย์ทุกยุคสมัย ความเหนื่อยหน่ายหายไป กำลังใจ กำลังกายปรากฏขึ้นมาเพื่อสร้าง ความหวังให้แก่ชีวิต บ้างก็พบ

ความสุขและไม่อยากจากไป เป็นความทรงจำที่ติดทนนานไม่อาจลืมเลือน เมื่อกาลเวลาผ่านไปสักกระยะหนึ่งผู้เข้า

ความร่มรื่นของน้ำตกคลองลาน
จังหวัดกำแพงเพชร

ชายหาดอ่าวรวมชาติที่นักท่องเที่ยวมาพักผ่อน

ร่วมกิจกรรมเหล่านั้นจะพูดคุยถึงภาพ และภูมิประเทศที่พวกเขาได้เคยสัมผัส บางคนอาจรู้สึกผิดหวังหรือเศร้าใจ เมื่อภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏนั้นมีสภาพเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหลายๆ คนได้เคยบันทึกความทรงจำด้วยการถ่ายภาพ หรือวาดภาพ แม้ว่าสีมันจะเปลี่ยนไปจากเดิม แต่ก็ยังสามารถเล่าหรืออธิบายเพิ่มเติมได้ ภาพดอกไม้มัสตัสที่ปรากฏในภาพแม้ว่าจะมีรูปทรงและขนาดเล็ก มีแหล่งกำเนิดบนเนินดินที่ราบตามหุบเขา เนินดินและแอ่งหินในดินแดนที่ห่างไกล ก็ก่อให้เกิดความเจริญตาเจริญใจต่อผู้พบเห็น

ภาพหรือภูมิประเทศนั้นจัดเป็นทัศนียภาพที่น่าดู น่าสัมผัส สร้างความสดชื่น เบิกบาน สนุกสนานร่าเริงให้แก่ผู้ที่ได้สัมผัส ยังผลให้เกิดการสร้างสิ่งที่ดั่งามต่อสังคมได้ ภาพหรือภูมิประเทศเหล่านั้นส่วนใหญ่มักจะเป็นภาพของสภาพแวดล้อมในชุมชนในชนบท

สำหรับชุมชนในเมืองหลวงภาพหรือภูมิประเทศที่สร้างความประทับใจ

ดอกไม้แซมพื้นดินบนเนินเขา

เนินดินแพะเมืองผีที่ จังหวัดแพร่

ทุ่งหญ้าในหน้าฝนที่ภูเรือ

แก่ผู้พบเห็น ให้ความรู้สึกถึงความน่าดู น่าประทับใจ เกิดความปีติยินดี สร้างความมั่นคงแก่จิตใจ และก่อให้เกิดความสุขทางใจ จึงต้องเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นระเบียบของ

ผังเมือง เช่น สิ่งก่อสร้างที่มีตำแหน่งที่ตั้งถูกต้อง รับแสงและทิศทางลมได้พอเหมาะ มีบริเวณพื้นที่สนามกว้างขวาง และร่มรื่นด้วยต้นไม้ ทำให้รับกันอย่างเหมาะสมกับความสูงของสิ่งก่อสร้าง อีกทั้งส่วนประกอบของเส้นต่างๆ ได้

จังหวะสกดคล้องกันกับรูปแบบทั้งงดงาม ก่อให้เกิดความรู้สึกที่มั่นคง แข็งแรง และเป็นระเบียบ ไม่สร้างความรบกวนแก่ผู้พบเห็น บริเวณสถานที่สะอาดตา ปราศจากขยะและสิ่งปฏิกูล ตำแหน่งเครื่องหมายและป้ายประกาศมีความชัดเจนจนสามารถมองเห็นได้ ไม่มีสิ่งบดบังสายตาหรือมีตำแหน่งติดตั้งที่เหมาะสมแก่ผู้พบเห็น สภาพต้นไม้และสนามหญ้ามีการดูแลและรักษาอย่าง

ผังอาคารที่ตั้งได้ถูกต้องตามหลักภูมิสถาปัตย์

ถูกต้องตามวิธี มีการตกแต่งด้วยสีสันทัน
ที่ประสานกลมกลืนกัน สร้างความ
สง่างามและความร่มรื่นแก่สถานที่จนดู
เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งก่อสร้างด้วย จึง
สรุปได้ว่าภาพหรือภูมิประเทศที่น่าดูของ
ชุมชนในเมืองอันได้แก่ ตึกกรามบ้านของ
ถนนหนทางและสิ่งสาธารณูปโภคนั้น
จะต้องประกอบไปด้วยการจัดวางผังเมือง
ที่มีความสอดคล้องกับธรรมชาติตามสภาพ
แวดล้อมที่มีความประสานกลมกลืนกัน
เป็นอย่างดี

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า หน่วยงาน
ของทั้งเอกชนและรัฐบาลต่างก็เร่งรีบ
ให้ทุกคนได้ตระหนักถึงอันตรายอัน
เกิดจากสภาพแวดล้อมที่มีความเป็น
มลพิษมากขึ้น ดังเช่น มีการรณรงค์
เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
จากทุกแห่งทั่วโลก

เมื่อกล่าวถึงมลพิษในความ-
หมายของมันก็คือ ของเสีย ของสกปรก
สิ่งที่ทำให้สกปรกหรือตัวทำให้สกปรก
อันเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อ

การวางผังเมืองบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

สิ่งก่อสร้างที่ไม่น่าดูใน เขตม.

ทิวทัศน์กรุงเทพมหานคร

ระบบสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม
การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เป็นอันตรายต่อ
สุขภาพของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและ
จิตใจ โดยเฉพาะด้านความรู้สึกนึกคิด
ความเข้าใจ และความคิดเห็น แม้จะ
เป็นเพียงการรบกวน การสอ ดแทรก
การขัดขวางความเจริญหู เจริญตา แต่
ถ้ามนุษย์ได้ตระหนักถึงอันตรายอัน
เกิดจากมลพิษเหล่านั้นแล้วก็จะส่งผลให้
มนุษย์รู้จักการใช้สิ่งแวดล้อมได้อย่าง
ถูกต้องต่อไป

การทิ้งขยะของเสียลงในคูคลอง

ร้านค้าที่ตั้งกันตามริมถนน

การจราจรที่คับคั่ง

การทำไร่เลื่อนลอย

มลพิษทางทัศนียภาพ

มลพิษทางทัศนียภาพมีความหมายว่า ความมัวหมองที่มองเห็นภาพหรือภูมิประเทศที่ถูกทำให้สกปรกอันเนื่องมาจากของเสีย ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อมนุษย์ทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ และความคิดเห็น ซึ่งจะรบกวนหรือก่อให้เกิดความไม่เจริญตาเจริญใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็น

มลพิษทางทัศนียภาพจะปรากฏให้เห็นได้ทั้งชุมชนในชนบทและชุมชนในเมือง การที่มนุษย์ทำลายความสมดุลของธรรมชาติในชุมชนชนบท เช่น ตัดไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอย ทำเหมืองแร่ ส้วางเขื่อน และสร้างสิ่งก่อสร้างบดบังธรรมชาติที่สวยงามหรือสร้างสิ่งก่อสร้างรุกร้าเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติและโบราณสถาน เป็นการบดบังและทำลายรูปแบบบุคสมัยของศิลปะ นอกจากนั้น การขุดค้นก็เป็นการทำลายโบราณสถานทำให้คุณค่าแห่งประวัติ-

การสร้างเขื่อนที่ทำลายไม้ป่า

กวางป่าที่ถูกฆ่าเพื่อเป็นอาหาร

ศาสตร์สูญเสียไป นอกจากนี้ การทำลายสัตว์ป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์ และการทำลายพืชพรรณไม้ เช่น ลักลอบนำออกไปจากป่าและนำพันธุ์ไม้อื่นๆ เข้ามาในเขตป่าจะทำให้เกิดการสูญเสียเอกลักษณ์ของป่า สภาพการหนึดยของสัตว์จำนวนมากจากเหตุการณ์วาทภัยและอุทกภัย เป็นการสะท้อนให้เห็นปัญหาที่กำลังติดตามมาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม อันจะสร้างความเสียหายให้แก่เศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวมอย่างรวดเร็วดังจะเห็นได้จากการตัดไม้ทำลายป่าที่ก่อให้เกิดน้ำท่วมใหญ่ที่บ้านกะทูน จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น

ความเป็นมลพิษทางทัศนียภาพ
ของชุมชนในเมืองจากการมองเห็น
ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ ไม่ว่าจะเป็น
เป็นด้วยความรกรุงรังของสิ่งก่อสร้าง
อาคาร สีฉ่ำที่เลอะเทอะเปรอะเปื้อน
ขาดความประสานกลมกลืน และขาด
การจัดวางผังเมืองที่เป็นแบบแผนทันสมัย
ป้ายประกาศและป้ายโฆษณาที่ติดตั้งกัน
อย่างขาดระเบียบ รวมทั้งเครื่องหมาย

ลักษณะการมองภาพ

มนุษย์ใช้ประสาทการมองเห็นมากกว่าประสาทสัมผัสอื่นๆ ซึ่งได้แก่ การได้ยิน การสัมผัส การรับรู้รส และการได้กลิ่น ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประสาทการรับรู้ซึ่งเป็นภาพหรือข้อความต่างๆ อันเป็นสัญลักษณ์ทางภาษา ทำให้การมองเห็นภาพมีความแตกต่างกัน ๓ ลักษณะ คือ

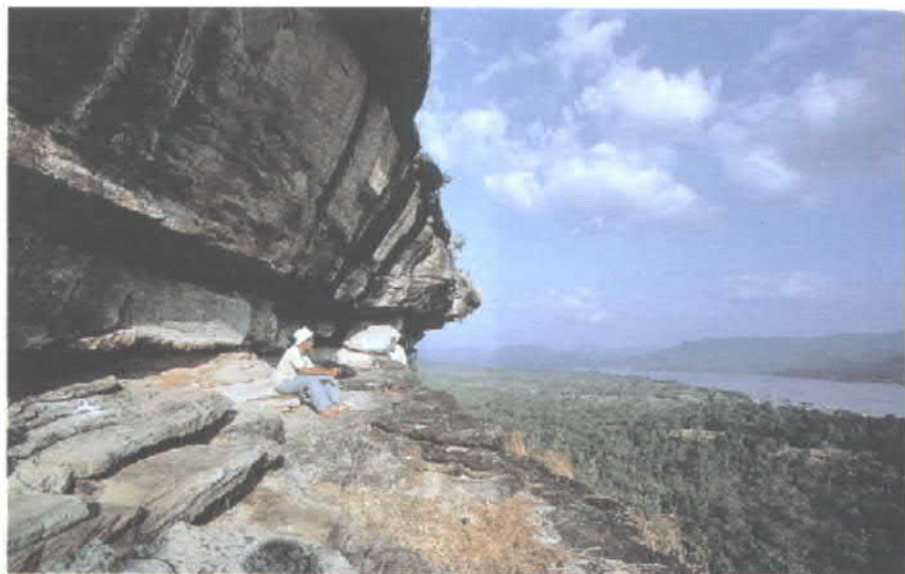
๑. การมองภาพที่อยู่ต่ำกว่าระดับสายตาของผู้มอง ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏจะมีบริเวณกว้างใหญ่ไพศาลและสามารถเห็นบริเวณนั้นๆ ได้อย่างทั่วถึง

ภาพหรือภูมิประเทศที่สวยงาม น่าดู ให้ความรู้สึกสดชื่นและส่งผลต่ออารมณ์ของผู้ที่ได้พบเห็น อาจเกิดจินตนาการไปต่างๆ นานา ผู้ที่ได้พบเห็นอาจมีความรู้สึกแตกต่างกัน บางคนจะรู้สึกแจ่มใส หรือหวาดเสียวอันเนื่องมาจากไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

หิวทัศน์กรุงเทพฯ ที่มองจากที่สูง

ภาพที่ปรากฏจากการมองลักษณะนี้ได้แก่ ภาพทะเลที่แหลมพรหมเทพ จังหวัดภูเก็ต ภาพบริเวณชายแดนไทย-ลาว ที่ผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี และภูมิทัศน์ของกรุงเทพมหานคร บางส่วน เช่น การมองจากยอดเจดีย์ภูเขาทอง วัดสระเกศ หรือการมองจากตึกสูงบางแห่งในกรุงเทพมหานคร เป็นต้น ในขณะเดียวกันภาพหรือภูมิประเทศบางแห่งที่ปรากฏให้เห็น ก็

ทิวทัศน์ผาแต้มที่ จังหวัดอุบลราชธานี

อาจสร้างความรบกวนได้โดยสิ่งต่าง ๆ เช่น เสาไฟ เสาทีวี สายไฟฟ้า ฯลฯ ที่พาดผ่านรกรุงรังเต็มไปหมด เป็นที่อาศัยของนกนับหมื่นตัวในยามค่ำคืน ซึ่งพบได้ตามบริเวณถนนบางสายในกรุงเทพมหานคร สภาพการติดขัดของการจราจรในเมืองหลวงที่เต็มไปด้วยหมอกควันลอยปกคลุมไปทั่วท้องถนน หรือแม้แต่ภาพตึกแถวบ้านเรือนที่ตั้งอยู่อย่างไม่เป็นระเบียบ จัดว่าเป็นภาพปรากฏที่สกปรก ไม่สบายตาต่อการ

พบเห็นอันเนื่องมาจากการจัดผังเมืองไม่เหมาะสม และไม่ทันสมัย ภาพที่ปรากฏจึงขาดความเป็นระเบียบ ทั้งด้านสาธารณสุขโลก เช่น ที่ทิ้งขยะ การจัดการเกี่ยวกับการคมนาคม สิ่งก่อสร้างทั้งที่เป็นตึกแถว บ้านช่อง วัด และโบราณสถานที่มีคุณค่าซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่เหมาะสม ขาดการจัดการให้เป็นสัดส่วน หรือมีสีฉูดฉาดที่ปรากฏหลากหลาย ไม่อยู่ในลักษณะที่เป็นกลุ่มก้อนหรือหมวดหมู่ ผลกระทบต่อ

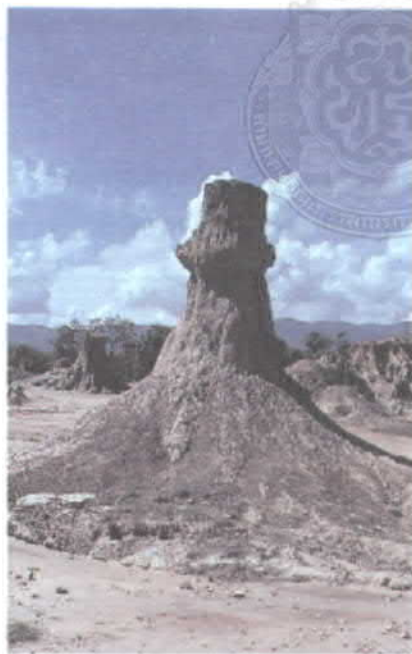
อาคารและป้ายโฆษณาที่ดูซับซ้อนเต็มแนวถนนย่านเยาวราช

อารมณ์เหล่านี้จะทำให้ผู้ที่ได้พบเห็น
เกิดความสับสน รู้สึกไม่สบายตาและ
ไม่สบายใจ

**๒. การมองภาพที่อยู่ใน
ระดับสายตา** ภาพหรือภูมิประเทศที่
ปรากฏจะมีรายละเอียดทำให้ผู้พบเห็น
สามารถเห็นได้เด่นชัด เช่น ภาพลวดลาย
ของไม้ชนิดต่างๆ ดอกไม้ ใบหญ้าที่มี
สีสดใสสวยงาม ภูเขา ต้นน้ำลำธาร และ
สิ่งก่อสร้าง เมื่อผู้พบเห็นภาพหรือ
ภูมิประเทศแล้วเกิดความรู้สึกน่าดูก็

เพราะว่าได้มีการจัดวางผังเมืองเป็น
อย่างดีและคนในสังคมมีวัฒนธรรม
ในการรักษาความสะอาด มีระบบการ
จัดการที่ดี ภาพหรือภูมิประเทศที่น่าดู
เหล่านี้จะสร้างบรรยากาศให้รู้สึกร่มรื่น
สะดวกสบาย ปลอดภัยเพลิดเพลิน มีความ
มั่นคงต่อการดำรงชีวิต ตลอดจน
การสัญจร ในขณะเดียวกันความ
มัวหมองหรือความสกปรกที่ปรากฏ
ต่อสายตาซึ่งทำให้ภาพหรือภูมิประเทศ
ที่น่าดูเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปจนเนื่อง

มาจากขาดการจัดการด้านผังเมืองและ
สาธารณูปโภค ซึ่งทำให้เกิดการขาด
ความสมดุลกับสภาพแวดล้อม เช่น
เครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่างๆ ที่
ไม่สื่อความหมายและขาดคุณสมบัติที่ดี
ป้ายประกาศ ป้ายข้อความคำเตือน
อันตราย ข้อห้ามหรือข้อยกเว้นที่ไม่มี
ความเด่นชัดและไม่อยู่ในลักษณะที่เป็น
ระเบียบแบบแผน จะส่งผลกระทบต่อ

ขอมจ๊อบ จังหวัดน่าน

ผู้พบเห็นได้ทั้งด้านสุขภาพร่างกายและ
จิตใจ

๓. การมองภาพที่อยู่สูง
กว่าระดับสายตาของผู้มอง ภาพที่
ปรากฏจะมีรายละเอียดชัดเจนเฉพาะ
ส่วนที่ใกล้ตา เมื่อไกลตาออกไปเรื่อยๆ
ภาพจะลดความชัดเจน ผู้ที่ได้พบเห็น
ภาพหรือภูมิประเทศเหล่านี้จะเกิด
ความรู้สึกสดชื่น สบายตาได้ หากว่า

ดอกหญ้าในทุ่งหญ้าภายใต้ไม้แคระที่ภูเรือ

ภาพหรือภูมิประเทศที่เห็นมีการจัดวางผังเมืองเป็นอย่างดี มีความคล่องตัวดี ในการเดินทางสัญจร สร้างความเบิกบาน ความภาคภูมิใจ ความสดชื่น และความมั่นคง ภาพหรือภูมิประเทศดังกล่าวได้แก่ ภาพของอาคารสูงใหญ่ที่มีการออกแบบจัดวางผังเมืองเป็นอย่างดี เช่น ภาพของเส้นทางเดินทางขึ้นเขาใหญ่ ภาพของเส้นทางขึ้นเขาวัง จังหวัดเพชรบุรี ภาพของเส้นทางขึ้นดอยสุเทพหรือดอยอินทนนท์ ฯลฯ เป็นต้น ขณะเดียวกันภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏอาจจะเกิดความสับสนจากการกระทำของมนุษย์ก็ได้ เช่น การทำลายป่าด้วยการตัดไม้ การทำไร่เลื่อนลอยของชาวไทยภูเขาทางภาคเหนือ การขีดเขียนสัญลักษณ์หรือสลักตัวอักษรหรือรูปภาพตามบริเวณหรือลำต้นของต้นไม้และผาหินในสถานที่ต่างๆ ของอุทยานแห่งชาติ เช่น ที่ผาแต้มอุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ น้ำตกมวกเหล็ก และน้ำตกเอราวัณ ฯลฯ เป็นต้น ภาพที่ปรากฏดังกล่าวทำให้ผู้ที่ได้พบเห็น

นกไฟระยดกบนยอดไม้

ทุ่งหญ้าฤดูหนาวแห่งภูเรือ

ทุ่งแสลงหลวง

เกิดความรู้สึกหดหู่ อารมณ์มัวหมอง อันเนื่องมาจากความไม่สบายใจที่เห็นสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่เดียวกันในเขตชุมชนเมือง ภาพที่ปรากฏจากการมองเห็นในลักษณะเช่นนี้ จะมีอยู่โดยทั่วไป เช่น ป้ายชื่อ ห้างร้าน และป้ายขนาดโฆษณาที่มีขนาดต่างๆ กัน ตลอดจนความระเกะระกะของสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ เสาโทรศัพท์ กังไม้ใบหญ้า ที่ขาดการดูแลรักษา ภาพที่ปรากฏเหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกรกต่ายังผลให้เกิดความมัวหมองทั้งด้านสายตาและอารมณ์เช่นกัน

ลักษณะการมองภาพหรือภูมิประเทศทั้ง ๓ ลักษณะดังกล่าวมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของมนุษย์และสัตว์ตลอดเวลา จนไม่อาจจะจำกัดได้ว่าภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏนั้นเป็นภาพที่น่าดู น่ามอง หรือเป็นภาพที่สร้างความสกปรกหรือสร้างความขุ่นมัวอารมณ์ ความมัวหมองอันเกิดจากการเห็นภาพลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

แต่ในสภาพความเป็นจริงภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏจะนำมาเมื่อ

มองจากมุมมองมุมใดมุมหนึ่งได้เช่นกัน การเปลี่ยนมุมมองก็อาจจะก่อให้เกิดความสกปรกและรกตาทันที ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากมาตรการจัดวางผังเมืองที่ผิดพลาด เช่น ภาพของอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิจะสร้างความรู้สึกน่าดูเมื่อผู้ดูยืนหันหน้าเข้าหาอนุสาวรีย์ และหันหลังให้กับสะพานลอยคนข้าม แต่ถ้าหากผู้ดูมองผ่านจากสะพานลอยคนข้ามแล้ว จะเกิดความรกตาขึ้นทันที เนื่องมาจากเส้นขวางของสะพานลอยคนข้ามที่ปรากฏนั้นเป็นแนวขวางตัดกับเส้นแนวดิ่งของรูปอนุสาวรีย์

ตึกอาคารและป้ายโฆษณาที่ระเกะระกะตามถนนหลายสาย

อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

สะพานลอยที่บรรเทาความแออัดของ
ถนนสาย

สิ่งที่ทำให้เกิดความสับสน และรบกวนสายตา

สภาพธรรมชาติแวดล้อมทั่วไป จะสะท้อนให้เห็นภาพหรือภูมิประเทศ ได้อย่างน่าดูต่อผู้พบเห็นก็ต่อเมื่อมีการ จัดการด้านความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิต กับสิ่งแวดล้อมที่ดี แท้จริงแล้วธรรมชาติ หรือมนุษย์นั่นเองซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ความสามารถในการออกแบบ ที่ก่อให้เกิดความประสมประสานกลมกลืนของ ธรรมชาติและผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในรูปร่าง ลักษณะ สี สัน เเส้นและพื้นผิวของวัสดุ ตลอดจนทิศทางการมอง และที่สำคัญก็คือแต่ละรูปร่าง ลักษณะและสีต่างก็แสดงบทบาทและ หน้าที่ในตัวของมันเอง เช่น ทุ่งหญ้า ท้องนา พุ่มไม้ ใบไม้ ซึ่งมีสีสัน เช่น สีเขียวอ่อน เขียวแก่ และเขียวเข้ม สีเขียว มีคุณสมบัติเป็นสีเขียวทำให้ผู้พบเห็นเกิด อารมณ์เยือกเย็น สุขุม สิ่งผลต่อระบบ ประสาท โดยเฉพาะประสาทตาและ

ทิวทัศน์จากหมู่เกาะลángทอง

กล้ามเนื้อตา ทำให้มีอายุการใช้งาน
ของประสาทยาวนานขึ้น ภาพของ
ดอกไม้งาม ดอกเฟื่องฟ้า ดอกกุหลาบ
ดอกแสด ดอกพุทธรักษา และดอกชบา
ซึ่งส่วนใหญ่มีสีแดง ส้ม ชมพู ขาวเงิน
เป็นต้น สีเหล่านี้มีคุณสมบัติในสีร้อน
และค่อนข้างร้อนซึ่งจะช่วยกระตุ้น
อารมณ์ต่อผู้พบเห็น ก่อให้เกิดความ
สดชื่น กระตือรือร้น กระฉับกระเฉง
ว่องไว กระปรี้กระเปร่า และรู้สึกอบอุ่น
ขึ้นถ้าหากอยู่ในบรรยากาศของสีเหล่านี้
เป็นต้น

ในทางตรงข้าม ถ้าการออกแบบ
สิ่งก่อสร้างต่างๆ ขาดคุณลักษณะที่ดี
ไม่ได้มาตรฐานที่ดีและไม่เหมาะสมกับ
หน้าที่และบทบาทในตัวของมันเองแล้ว
ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเกิดจากการกระทำของ
มนุษย์หรือธรรมชาติก็ตาม ภาพหรือ
ภูมิประเทศที่ปรากฏนั้นจะสร้างความ
สับสนปรกตาศาและทำให้อารมณ์มัวหมอง
ได้ทันที ดังเช่น ในชุมชนชนบทจะพบ
เห็นการสร้างบ้านเรือนที่ไม่ถูกต้อง
ตามสุขลักษณะ ทิศทางลมไม่ถูกต้อง
และลักษณะบ้านไม่ได้สัดส่วนกับพื้นที่

หรือการหาติดตามใจชอบจนขาดความ
กลมกลืนกับธรรมชาติ ในขณะที่เด็ก
ก้นกับชุมชนในเมืองมีการระบายสติ
การ บำบัดเรือนจะดูเลอะเทอะ และรุ่ง
ด้วยภาพโฆษณาที่มีสีฉูดฉาด และ
หลากหลายการโฆษณาประชาสัมพันธ์
ในรูปแบบต่างๆ กัน เพื่อชิงความ
โดดเด่น ทำให้เส้นและลวดลายที่ปรากฏ
เกิดความขัดแย้งกัน ขาดความเป็น
ระเบียบและประสานกลมกลืนระหว่าง
ธรรมชาติและสิ่งก่อสร้าง สิ่งเหล่านี้
หากปรากฏตามย่านชุมชนที่มีการ
สัญจรของผู้คน ย่อมส่งผลกระทบต่อ
อารมณ์ของผู้ที่ได้พบเห็น ทำให้เกิด
ความรู้สึกสับสนขัดแย้งวุ่นวายและเป็น

สีของดอกไม้ที่ปรากฏ ซึ่งสร้างความสดชื่น
เมื่อมองเห็น

สีจากการระบายหลากหลาย ที่ก่อให้เกิด
ความล้นตาบั่น

สาเหตุแห่งความเครียดได้ในที่สุด

เพื่อความเข้าใจถึงความสำคัญ
ของการออกแบบซึ่งมีส่วนที่จะทำ
ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏมีความ
น่าดู และไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกขัดตา
หรือไม่สร้างมลพิษทางสายตา จึงขอ
กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการ
ออกแบบ ซึ่งประกอบด้วยสิ่งสำคัญ
ดังต่อไปนี้

๑. สี สีมียุติพลต่อมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม เช่น ลิ้ม ลิ้มพรรณของชนชาติต่างๆ สีเสื้อผ้า สีห้องต่างๆ สีพาหนะ สีเครื่องใช้ และแม้แต่สีของสัญลักษณ์ที่เป็นสากล หรือที่มนุษย์เข้าใจกันโดยทั่วไป เช่น เครื่องหมายจราจร เครื่องหมายการห้ามสิ่งเสี่ยงดังหรือห้ามใช้เสียง และเครื่องหมายการเตือนภัย เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์ถูกควบคุมด้วยอิทธิพลของสีจากสภาพแวดล้อมแทบทั้งสิ้น มนุษย์มีรสนิยมต่อสีแตกต่างกัน จึงทำให้มี

การเลือกและการจัดการเรื่องสีต่างกัน ตามรสนิยมและความพอใจของแต่ละบุคคล ดังนั้นภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏบางแห่งจึงมองดูแปลกประหลาด เช่น ความหลากหลายของป้ายร้านค้า และป้ายโฆษณาสีสันต่างๆ ประกอบกับสายไฟฟ้าที่พาดผ่านถนนหลายสาย โดยเฉพาะตรงบริเวณมุมถนนในย่านชุมชน ทางแยก ทางโค้ง เป็นต้น การขาดความรู้ ความเข้าใจใส่ต่อเรื่องการใช้สี จึงมีส่วนที่จะสร้างความไม่สบายตาและสับสนใจได้เช่นกัน

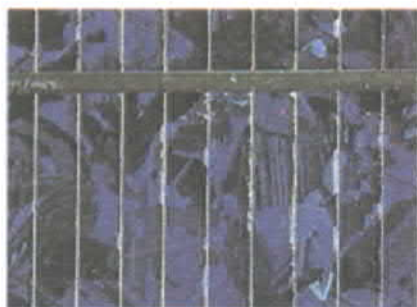
สีที่เป็นสัญลักษณ์การเตือนภัย

ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ
หลายแห่งอาจจะสะท้อนให้เห็นความ
น่าดู น่าสดชื่น เบิกบานใจ หากการ
จัดการด้านการออกแบบสีเป็นไปด้วยดี
เกิดความประสานกลมกลืนของสีกัน
อย่างเหมาะสม และประการสำคัญก็คือ
การใช้สีได้ตรงกับคุณสมบัติของตัวเอง
ซึ่งมีผลกระทบต่ออารมณ์ของผู้ที่ได้
พบเห็น ทำให้รู้สึกแตกต่างกัน สีมีย
อิทธิพลในทางจิตวิทยา ดังจะกล่าวถึง
คุณสมบัติของสีที่มีต่ออารมณ์ของมนุษย์
ดังนี้

สีน้ำเงิน เป็นสีที่ดึงดูดอารมณ์
สะท้อนความรู้สึกสงบเยือกเย็น ช่วย
ขจัดความเครียด ทำให้เกิดสมาธิ

สีเหลือง ให้ความรู้สึกเบิกบาน
สว่างแจ่มใส ให้ความรู้สึกเริ่มต้น

สีเหลืองสด ให้ความรู้สึกรุ่งเรือง
เป็นสีของแสงแดด แสดงความมั่งคั่ง
และความสมบูรณ์

ภาพโทนสีน้ำเงิน

ภาพโทนสีเหลือง

ภาพโทนสีเหลืองสด

สีเขียวใบไม้สดของดินไม้

ภาพใบไม้สีแดง

สีเขียวของใบไม้

สีเขียวใบไม้สด ให้ความรู้สึก

สงบ เยือกเย็น และสดชื่น

สีแดง ให้ความรู้สึกตื่นเต้น

เร้าอารมณ์ กล้าหาญและกระตุ้นใจ เป็นสัญลักษณ์ของพลัง สร้างความตั้งใจในการทำกิจกรรม

ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ

ไปด้วย ป่า เขา หุบเขา หุบเขา เป็นสีเขียว จะทำให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกเยือกเย็นและสดชื่น ปัจจุบันภาพหรือภูมิประเทศเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไปบางแห่ง เนื่องจากการกระทำของมนุษย์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อส่วนรวมในภาคหน้า การแผ้วถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย การตัดไม้ทำลายป่า และการทำเหมืองแร่ จะทำให้ภาพหรือภูมิประเทศดังกล่าวเกิดความไม่น่าดู ขาดความกลมกลืน สกปรก และส่งผลกระทบต่อความรู้สึก ทำให้จิตใจของผู้พบเห็นมัวหมอง ตัวอย่าง สีน้ำตาลไหม้ ม่วง หรือสีเทาของหินและดินลูกรังเมื่อมาแทนที่สีเขียวของป่าเขาในบางแห่ง จะมีผลต่ออารมณ์ของผู้พบเห็นทันที ดังเช่น

สีน้ำตาลไหม้ สะท้อนให้เกิด
ความรู้สึกเศร้าสลด

สีม่วงคล้ำ สะท้อนให้เกิดความ
รู้สึกเศร้าและความทุกข์ทรมาน

สีเทา สะท้อนให้เกิดความรู้สึก
หมองเศร้า

ภาพโทนสีม่วง

ภาพโทนสีเทา

ภาพโทนสีน้ำตาลไหม้

คุณสมบัติของสีที่มีผลกระทบ
ต่ออารมณ์ของผู้พบเห็นขณะมองภาพ
หรือภูมิประเทศนอกจากจะก่อให้เกิด
ความน่าดูหรือเลอะเทอะสกปรกแล้ว
สีก็ยังถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์เพื่อ
แสดงหรือเตือนภัยได้เช่นกัน ดังเช่น
สีเครื่องหมายจราจรที่ปรากฏ

สัญญาณไฟแดง
ให้หยุด

สัญญาณไฟเหลือง
ให้เตรียมตัว

สัญญาณไฟเขียว
ให้ไป

เขตทางม้าลาย

ขอบทางเท้าที่
จอดรถได้

ขอบทางเท้าที่
ห้ามจอดรถ

ไฟสีแดง หมายถึง ให้รถหยุด

ไฟสีเหลือง หมายถึง ให้รถ

เตรียมตัวออก

ไฟสีเขียว หมายถึง ให้รถไป

ป้ายเหลือง-ดำ หมายถึง

เตือนทางโค้ง

สีทาขอบทางเท้าและท้องถนน
เป็นที่เข้าใจของผู้ใช้ถนนดังนี้

สีดำ-ขาวสลับกัน หมายถึง
จอดรถได้

สีแดง-ขาวสลับกัน หมายถึง
ห้ามจอดรถหรือหยุดรถ

สีเหลือง-ขาวสลับกัน หมายถึง
จอดรถได้ชั่วคราว

สีเหลืองตัดกัน หมายถึง ห้าม
จอดรถหรือหยุดรถ

สีขาวเว้นช่องขวางถนน
หมายถึง ทางม้าลาย

สีที่มองเห็นจากเครื่องหมาย
จราจรดังกล่าวจึงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ
เป็นสากลที่ผู้พบเห็นเข้าใจตรงกัน ซึ่ง
จะพบเห็นได้ในชุมชนเขตเมือง หาก
เครื่องหมายจราจรเหล่านั้นถูกบดบัง

ทางม้าลายข้ามถนน

ช่องแบ่งทางรถ

โดยป้ายประกาศ ป้ายโฆษณา ก็จะทำให้มองดูแล้วสับสนและขัดแย้งกัน

ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ

จะนำดูหรือเกิดความมัวหมองแก่สายตา ก็เนื่องมาจากสี ความสับสนเกี่ยวกับสี เกิดขึ้นจากแสง เพราะนัยน์ตาและสมองจะบันทึกให้เกิดความสัมพันธ์กันเป็นคู่ๆ เช่น สีม่วงกับสีเหลือง สีแดงกับสีเขียวหรือสีส้มกับสีน้ำเงิน สีเหล่านี้จะเปลี่ยนเป็นสีตรงข้ามกันได้ เช่น เมื่อเราจ้องสีแดงขณจะมีแสงสว่างเจิดจ้า สัก ๔-๕ วินาที แล้วหลับตาลงจะปรากฏ

สีเขียวให้เห็นอยู่ประมาณ ๓-๔ วินาที แล้วจางหายไป ผลนี้จะเกิดกับสีอื่นๆ ด้วยเช่นกัน

ความสับสนเกี่ยวกับสีนี้จะมีผลกระทบตอสายตาของผู้ที่พบเห็น สีที่หลากหลายของตึก ยานพาหนะ ร้านค้า และป้ายโฆษณาจะสร้างความรู้สึกสับสน และสภาพจิตใจจะแปรปรวนจนอาจเกิดอันตรายต่อร่างกายได้

๒. เส้น เส้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ เกิดความรู้สึกนำดูหรือรู้สึกขัดตา ภาพ

หรือภูมิประเทศที่ปรากฏจะนำดูถ้าเส้น
อยู่ในแนวที่เป็นระเบียบ มีความชัดเจน
เช่น อาคารอนุสรณ์สวนหลวง ร.๙
เส้นตรงของลำต้นหลักใหญ่ในป่าทาง
ภาคเหนือสะท้อนความรู้สึกของความ
ศรัทธาและความมั่นคงเช่นเดียวกับ
เสาไฟฟ้า เสาป้ายจราจรประจำทาง
เสาแฉกกันถนน ฯลฯ เป็นต้น เส้น
ดังกล่าวเป็นรูปลักษณะของเส้นตรง
แทบทั้งสิ้น เป็นการแสดงให้เห็นความ
มีระเบียบเป็นแถวเป็นแนว ภาพหรือ
ภูมิประเทศซึ่งปรากฏในลักษณะดังกล่าว
จัดเป็นภาพที่น่าดู ผู้พบเห็นจะมีอารมณ์
สุขใจ เกิดการเรียนรู้ถึงความเป็นระเบียบ
มีความประณีตในการทำงาน ในขณะที่
ภาพหรือภูมิประเทศบางแห่งในเขต
ชุมชนเมืองดูรู้สึกขัดตาอันเนื่องมาจากการ
เปลี่ยนแปลงรูปร่างไปจากสภาพเดิม
เช่น สภาพการเอนเอียงหรือหัก-งอ
ของสิ่งก่อสร้าง สมบัติสาธารณะอัน
เกิดจากอุบัติเหตุของรถยนต์ชนที่มีได้
ทำการซ่อมแซม สภาพแฉกกันถนนกัน
ชนข้ามก็ถูกทำลายจากการที่บางคน
พยายามจะลัดข้าม ตลอดจนการเขียน

อาคารอนุสรณ์สวนหลวง ร.๙ ที่งามสง่า
มั่นคงด้วยเส้นตรง

หรือพันตัวอักษรหรือภาพด้วยสีตา
ผนังอาคารตึกเหล่านั้นเป็นต้น สำหรับ
ผลกระทบต่อสังคมโดยรวมที่
ประเทศ ได้แก่ การตัดไม้ยืนต้นที่มี
ยาวนาน ต้องใช้เวลาปลูกหลาย
มีขนาดลำต้นกว้าง ต้นตรงสูงให้
การแผ้วถางป่า การทำเหมืองแร่
การสร้างเขื่อน การกระทำของมนุษย์

ดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปแล้ว ลำต้นของต้นไม้มักจะมีรูปร่างลักษณะเป็นแนวตรง สร้างความมั่นคงทางความรู้สึกต่อผู้ที่ได้พบเห็น ดังนั้น การที่รูปร่างลักษณะของต้นไม้ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นต้นไม้โอนเอียงหรือล้มระเนระนาดกระจัดกระจาย จะทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นเกิดความรู้สึกไม่มั่นคง และแนวราบที่กระจัดกระจายของต้นไม้เหล่านั้นจะก่อให้เกิดความรู้สึกห่อเหี่ยวหดหู่ อาลัยอาวรณ์ ว่าเหว่ สภาพต้นไม้ที่ถูกตัดเป็นตออันเกิดจากการเผาไหม้

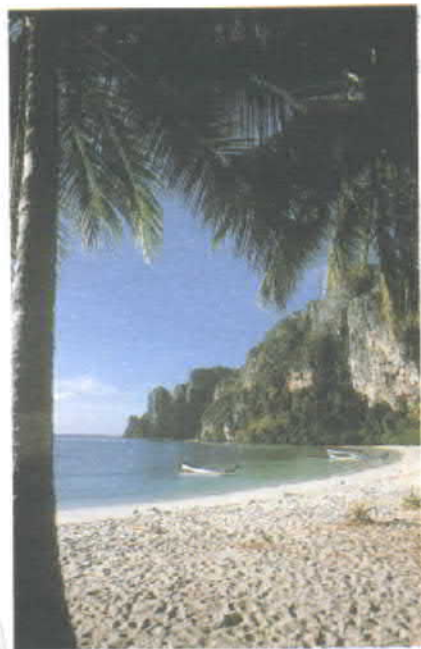

ต้นไม้ที่ถูกถางล้มระเนระนาดสร้างความรู้สึกหดหู่ใจ

ทำลายหรือภาพน้ำท่วมป่าไม้อันเกิดจากการสร้างเขื่อน ล้วนแล้วแต่จะสะท้อนอารมณ์ต่อผู้พบเห็นให้เกิดความมัวหมองทางด้านจิตใจแทบทั้งสิ้น

๓. พื้นผิวของวัสดุ ในภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏต่อสายตา ซึ่งมีผลสะท้อนถึงความรู้สึกน่าดูหรือความรู้สึกขัดต่อสายตา ก็เนื่องมาจากสิ่งที่สายตาเห็นก่อน แล้วจึงเป็นภาพที่ปรากฏต่อสายตาโดยสมองได้สั่งการปรับและแก้ไขมาก่อนแล้ว จึงปรากฏขึ้นได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง ภาพชายหาดของทะเลที่ไกลจากที่ชุมชนบางแห่งยังคงมีความน่าดูปรากฏอยู่สำหรับผู้ที่ได้พบเห็นเป็นครั้งแรก เช่น ภาพชายหาดของเกาะพีพี เกาะอ่างทอง และเกาะตะรุเตา ชายหาดระยิบระยับด้วยเม็ดทรายหยาบบ้างละเอียดบ้าง สีขาวสะอาดตาเป็นบริเวณกว้างราบเรียบตามแนวชายทะเลตัดกับพื้นผิวลึมรกตเรียบใส แฉววาว อย่างเด่นชัดของน้ำทะเล ประกอบกับทัศนทัศน์ของภูเขาแมกไม้ อันอุดมสมบูรณ์ที่อยู่เบื้องหน้าสีเขียวของแนวไม้จะลดหลั่นความเข้ม

ของสิ่งไปอื่นเนื่องมาจากกระยะที่ไกล
 สายตาออกไป ดูกลมกลืนกับเมฆและ
 ท้องฟ้าเขียวคราม ภาพหรือภูมิประเทศ
 ที่ปรากฏดังกล่าวเป็นตัวอย่างหนึ่งของ
 ความน่าดู สร้างความสดชื่น เบิกบาน
 ตื่นเต้น หากเปรียบเทียบกับชายหาด
 บางแห่งที่ปกคลุมด้วยสิ่งก่อสร้าง การ
 รุกล้ำบริเวณหาดทราย เช่นที่หาดทราย
 ซะยา บางแสน หัวหิน พัทยาและ
 เกาะเสม็ด ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ
 จะเต็มไปด้วยสิ่งของเหลือใช้จากการ
 ก่อสร้าง เช่น กองหิน กองทราย และ
 เศษไม้ต่างๆ รวมทั้งเศษขยะอื่นๆ เช่น
 โฟม ขวดพลาสติก เศษอาหาร ขวดแก้ว
 ขวดพลาสติก เป็นต้น นอกจากนี้
 ยานพาหนะที่จอดกันอย่างไม่เป็นระเบียบ
 เช่น การจอดรถในเขตห้ามจอด หรือ
 รั้นขายของที่ดั่งกันตามบริเวณริมถนน
 ก็ยิ่งเพิ่มความสับสนยิ่งขึ้น ภาพหรือ
 ภูมิประเทศที่ปรากฏเหล่านี้สร้างความ
 รู้สึกให้สับสนระหว่างพื้นผิวของวัสดุ
 ทั้งจากการกระทำของมนุษย์และจาก
 ธรรมชาติ เช่น ชายหาด ท้องทะเล
 หิวเขาและแมกไม้ซึ่งจะก่อให้เกิดความ

ชายหาดที่จะยับยั้งด้วยเม็ดทรายสีขาว
 สะอาด

ขัดแย้งแทบทั้งสิ้น ภาพหรือภูมิประเทศ
 ที่ปรากฏจึงไม่น่าดู สะท้อนให้เห็นความ
 สกปรก ขาดระเบียบ ขาดวัฒนธรรมใน
 การรักษาความสะอาด ขาดการอนุรักษ์
 สภาพแวดล้อมให้อยู่คงสภาพเดิม

หาคหาวยที่สกปรกด้วยสิ่งปฏิกูล

๔. ทิศทาง ทิศทางซึ่ง
ปรากฏในภาพหรือภูมิประเทศ หมายถึง
สิ่งที่อำนวยความสะดวกต่อสายตาของ
ผู้พบเห็นทำให้เกิดความสะดวกสบาย
ปลอดภัย ร่าเริง สร้างจิตสำนึกด้าน
ความปลอดภัย ก่อให้เกิดความสุข
เกิดความสบายตา สบายใจ เช่น แนว
เส้นทางถนนที่ชัดเจน แนวตึกกรม

บ้านเรือน แนวขนานของหลักเขตหรือ
เสาไฟฟ้า ไม้ประดับและไม้ยืนต้น
ความเด่นชัดของเครื่องหมายหรือป้าย
สัญลักษณ์ต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นในเรื่อง
ทิศทางแก่ผู้พบเห็นเป็นอย่างมาก เช่น
สัญญาณไฟ เครื่องหมายจราจร ป้าย
ประกาศ ป้ายร้านค้า และป้ายโฆษณา
สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายดังกล่าวจึง
ควรมีขนาด สัดส่วน และตำแหน่ง
ที่ตั้งเหมาะสมต่อการมองเห็น การที่มีสิ่ง
บดบังต่างๆ เช่น สายไฟฟ้า กิ่งไม้ใหญ่ๆ
ป้ายประกาศ ป้ายโฆษณาและสิ่งของ
เหลือใช้จากการอุปโภค บริโภค จะ
ทำให้ทิศทางของภาพหรือภูมิประเทศที่
ปรากฏไม่น่าดู ส่งผลกระทบต่ออารมณ์
และความรู้สึกของผู้ที่ได้พบเห็น ใน

เส้นทางพิกษุโลก-หล่มสัก

ขณะเดียวกันถ้าทิศทางของภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏในชุมชนเขตเมืองขาดความเด่นชัดจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ อันเนื่องมาจากการจัดผังเมืองไม่ดีก็ก่อให้เกิดความสับสน เกิดความรู้สึกขัดตาทำให้ผู้พบเห็นเกิดอารมณ์ขุ่นมัว ที่ต้องเสียเวลาค้นหาทิศทางหรือเป้าหมายที่ต้องการด้วยเวลาเกินความจำเป็น

ภาพที่ปรากฏต่อสายตาเมื่ยมองแล้วเกิดความรู้สึกขัดแย้ง หรือสร้างความไม่สบายตาแก่ผู้ที่ได้พบเห็น อาจเรียกได้ว่าเป็นมลพิษทางทัศนียภาพ ซึ่งมีสาเหตุ ๒ ประการดังนี้ คือ

ร้านค้าที่ตั้งเกะกะสร้างความสับสน

๑. จากระรรมชาติ

โลกเป็นดาวดวงหนึ่งในระบบสุริยจักรวาลซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นทั้งการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมของโลกโดยปรากฏการณ์ของโลกเอง ซึ่งมีผลกระทบต่อนุษย์ การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อนุษย์ คือ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดฤดูกาล เพื่อผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ทำให้มีการจ้างงานตลอดจนเกิดความเชื่อต่าง ๆ เกิดศาสนา

เกิดชนบรรมนิยมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม มีระบบการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ ฯลฯ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ถ้ามนุษย์สามารถ เรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสภาวะนี้ ตลอดจนรู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อสร้างความสมดุลทางธรรมชาติแล้ว ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏก็จะมี ความน่าดู แต่ถ้การเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงไปจนเกิน กว่าที่มนุษย์จะรับได้แล้วก็จะสร้างความ เสียหายให้แก่มนุษย์รวมทั้งทรัพย์สิน

และชีวิตอีกด้วยเช่นกัน มลพิษที่เกิด ในทางทัศนียภาพก็คือ เกิดภาพหรือ ภูมิประเทศที่สกปรก รกตา ตัวอย่าง เช่น วาตภัยที่เกิดขึ้นที่แหลมตะลุมพุก สร้างความเสียหายอย่างมหาศาลทั้ง ชีวิตมนุษย์และทรัพย์สิน วาตภัยและ อุทกภัยที่จังหวัดชุมพรทำให้ภูเขาถล่ม สร้างความเสียหายทั้งเรือกลสวน ไร่นา ป่าไม้ เรือประมง ชีวิตผู้คนและทรัพย์สิน ต้องสูญหายจำนวนมาก ขอนไม้ ท่อนซุง ซากศพทั้งของมนุษย์และสัตว์จำนวน มากมายนถูกทับถมด้วยโคลนตม ภายหลัง

ภูมิประเทศที่เปลี่ยนแปลงอันเนื่องจากวาตภัยที่ จังหวัดชุมพร

น้ำล้นจะเห็นภาพพื้นที่หรือภูมิประเทศ
ที่ปรากฏได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นทุ่งราบ
กว้างโล่งเตียน สิ่งเหล่านี้จะมีผลกระทบ
ต่อความรู้สึกของผู้พบเห็นทำให้เกิดความ
เศร้าหมอง สภาพแวดล้อมถูกทำลาย

อุทกภัยที่บ้านกะทูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทุกสิ่งกระจัดกระจายไม่อยู่ในสภาพที่
น่าดู เช่นเดียวกับवादภัยและอุทกภัย
ช่วงต้นเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๔
ที่ประเทศบังคลาเทศซึ่งมีผู้คนนับแสน
ต้องประสบเคราะห์กรรม เป็นต้น

๒. จากการกระทำของ มนุษย์

พฤติกรรมของมนุษย์ที่ก่อให้เกิด
ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของโลก
โดยมนุษย์เป็นผู้กระทำเองและได้รับผล
จากการกระทำทั้งทางตรงและทางอ้อม
มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งที่สร้างมลพิษทาง
ทัศนียภาพจากการกระทำดังนี้

ก. การสร้างมลพิษทางทัศนีย-
ภาพจากควมเชื่อ พิธีกรรมและประเพณี

การบวงสรวงต้นไม้ด้วยหวมเชื้อ

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีควา
หลากหลายด้านประเพณี พิธีกรรมแล
ความเชื่อ แม้ว่าปัจจุบันความเจริญ

ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะก้าวหน้าไปอย่างมากและรวดเร็วแล้วก็ตาม ความล่าหลังกด้านเศรษฐกิจและการศึกษายังเป็นปัญหาอยู่ ความเชื่ออย่างมลายเกี่ยวกับโชคลางของขลังและไสยศาสตร์ เช่น การทรงเจ้าเข้าทรง การบูชาขากศพรหรือการรักษาคนเจ็บป่วยด้วยยาผีบอกตลอดจนการล่าสัตว์เพื่อกินเนื้อ เช่น การฆ่างูเพื่อเอาเลือดและตั้งูมากินเหล่านี้นี้ จะสะท้อนให้เห็นถึงความด้อยพัฒนาและขาดการศึกษาภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏจึงเกิดความสับสนจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่แก้ปัญหาไม่ถูกวิธี สร้างความมัวหมองแก่จิตใจของผู้พบเห็น นอกจากนี้ ผลพวงของประเพณีบางอย่างก็ก่อให้เกิดมลพิษทางทัศนียภาพได้เช่นกัน เช่น ประเพณีลอยกระทง จะพบได้ว่าภายหลังเสร็จสิ้นพิธีแล้วจำนวนขยะจากการลอยกระทงจะเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเศษโฟม ใบไม้ หรือดอกไม้และรูปเทียน เป็นต้น

การที่มนุษย์อนุรักษ์ไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมของชาตินั้น

เป็นการดี แต่ในขณะเดียวกันมนุษย์ก็ควรจะต้องรู้จักการอนุรักษ์รักษาสภาพแวดล้อมด้วยเช่นกัน

ข. การสร้างมลพิษทางทัศนียภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าและการทำลายสัตว์ป่า

ป่าไม้เมืองไทยได้ถูกกำหนดประเภทของป่าด้วยการพิจารณาลักษณะและคุณสมบัติของป่าและชนิดของไม้เป็นสำคัญ ภาพหรือภูมิประเทศของป่าที่ปรากฏในอดีตได้สะท้อนถึงความน่าดู น่าผจญภัย เกิดความกระตือรือร้น คืบคลานแก่ผู้พบเห็นเป็นยิ่งนัก แต่ปัจจุบันป่าไม้หลายแห่งของเมืองไทยได้แปรเปลี่ยนสภาพไป บางแห่งก็หมดสภาพความเป็นป่า เนื่องจากการลักลอบตัดไม้ การทำไร่เลื่อนลอย และการสร้างเขื่อน เป็นต้น ป่าไม้จำนวนนับพันไร่ได้สูญหายไปจากสายตา ไม้ที่มีค่าจำนวนมากมายนถูกตัดหรือถูกน้ำท่วมล้มตาย สะท้อนความรู้สึกให้หดหู่ใจ เกิดความมัวหมองต่ออารมณ์และจิตใจแก่ผู้พบเห็น ซึ่งตระหนักในคุณค่าของป่า ป่าเสื่อมโทรม

การตัดไม้ทำลายป่าเป็นการทำลายทัศนียภาพอย่างหนึ่ง

บางแห่งได้แปรเปลี่ยนจากป่าเมืองร้อน
ที่เคยอุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์ป่า และ
ไม้เบญจพรรณกลายมาเป็นการปลูกไม้
เพื่อสนองความต้องการเพื่อเป็นวัตถุดิบ
ทางด้านอุตสาหกรรม เช่น การปลูก
ต้นยูคาลิปตัส เป็นต้น สัตว์ป่าก็เป็น
ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างหนึ่งที่ได้
ถูกล่าและจับมาขาย สัตว์บางชนิดถูกล่า
เป็นอาหารหรือนำส่วนต่างๆ เช่น เนื้อ
หนัง เขา งา มาขายได้ เช่น งู หมูป่า
แก้ง กวาง ตะพาบน้ำ ฯลฯ เป็นต้น
สัตว์ป่าที่มีค่าหลายชนิดได้หมดไปจาก

สัตว์ป่าที่ถูกฆ่าเพียงเพื่อนำเขามาประดับบ้าน

ป่าของเมืองไทย สัตว์ป่าหายากบาง
ชนิดยังคงหาซื้อได้จากผู้มีอาชีพค้าขาย
โดยเฉพาะ สัตว์บางชนิดถูกนำมาขาย

สัตว์ป่าถูกนำมาขัง

ในสภาพถูกพรากมาจากถิ่นที่อยู่อย่าง
ฉับพลัน ไม่สามารถปรับตัวได้กับ
สิ่งแวดล้อมใหม่จึงเจ็บป่วยและล้มตาย

ลงไปเป็นจำนวนมาก บ้างก็อยู่ในสภาพ
ที่น้ำสงสาร น่าเวทนา สร้างความ
มีวิห몽แก่อารมณและความรู้สึกให้แก่
ผู้พบเห็นยิ่งนัก เช่น ชะนี ลิง ยีหั้น
กวาง นกยูง และนกบางชนิด เป็นต้น
สัตว์ป่าหลายชนิดได้ถูกซื้อไปเลี้ยง
เพียงเพื่อความสวยงามเนื่องจากความ
ไม่รู้ ไม่เข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ ชีวิต
และความเป็นอยู่ของสัตว์ชนิดนั้นๆ
ส่วนใหญ่การซื้อขายมักจะเลือกเฉพาะ
สัตว์ที่มีความสวยงามและความถูกใจ
เป็นที่ตั้ง ขาดความรู้เกี่ยวกับความ
เข้าใจในการเลี้ยงดูสัตว์ชนิดนั้นๆ อย่าง
แท้จริง

สภาพของป่าและความเป็นอยู่ของสัตว์ป่าดังกล่าวก่อให้เกิดความเป็นมลพิษทางทัศนียภาพต่อผู้พบเห็น โดยเฉพาะผู้มีจิตสำนึกของความเป็นนักอนุรักษ์ทรัพยากรอันมีคุณค่าของชาติจะเกิดความรู้สึกเศร้าใจ สลดหดหู่ สร้างความมัวหมองทางอารมณ์ขึ้นมาทันที

ค. การสร้างมลพิษทางทัศนียภาพจากการขาดวัฒนธรรมด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน

ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนเป็นส่วนสำคัญที่สร้างความน่าดูให้ปรากฏต่อผู้ที่ได้พบเห็น แต่สังคมของไทยในปัจจุบันนั้น คนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทมักจะคุ้นเคยกับการทำอะไรตามใจชอบของตนเอง ละเลยต่อการรักษาความสะอาดทั้งส่วนตนและส่วนรวม ดังจะเห็นได้จากเศษขยะต่าง ๆ เช่น กระดาษ กระป๋องเครื่องดื่มที่ตกหล่นเรี่ยราดตามถนนหนทาง นอกจากนี้บางแห่งยังไม่มีระบบการเก็บขยะที่ดีพอทำให้สัตว์ต่าง ๆ

สามารถขุดคุ้ยเศษอาหาร ซึ่งพบตามตรอกและซอยของถนนบางสาคามหมู่บ้านจัดสรรบางแห่ง ตลาดที่มีการซื้อขายอาหารเป็นบางช่วงเวลาจะปรากฏให้เห็นขยะที่ทิ้งไว้เกลื่อนกลายหลังตลาดเล็กแล้วแม้ว่าจะมีป้ายทางการห้ามและกำหนดโทษแล้วก็ตาม โดยเฉพาะชุมชนในเมือง ถนนหลายสายของกรุงเทพมหานครมีทาบแฉ่งลงรถเข็น ป้ายโฆษณาสินค้าตามร้านค้าเคลื่อนที่ที่ติดตั้งระเกะระกะบนทางเท้าและไหล่ถนน ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ

ขยะที่ถูกทิ้งอย่างเกลื่อนกลาดตามลำคลองในกรุงเทพฯ

จะเป็นภาพที่สื่อกปรกสร้างความรู้สึก
ลึบสนและส่งผลให้จิตใจชุ่มมัวอันเนื่อง
มาจากความรู้สึกไม่สบายตาไม่สบายใจ

กองขยะซึ่งเกลื่อนกลาดในบาง
แห่งของชุมชนในกรุงเทพมหานคร จัด
เป็นสิ่งที่สร้างมลพิษทางทัศนียภาพที่
สำคัญมากจนกระทั่งหน่วยงานระดับชาติ
ถึงกับนำไปจัดลำดับประเทศที่สกปรกของ
โลกมาแล้ว นอกจากขยะที่เกลื่อนกลาด
แล้วพฤติกรรมของบุคคลยังส่งผลสะท้อน
ให้ภาพหรือสถานที่ที่ปรากฏเกิดความ
สกปรกได้เช่นกัน เช่น การเขียนหรือ
พ่นสีบนผนังตึก เสาไฟหรือสิ่งก่อสร้าง

ต่างๆ เพื่อยั่วให้เกิดพฤติกรรมการ
ตอบสนองหรือมีฉะนั้นก็เป็นคำกล่าว
อาฆาตหรือคำผรุสวาท ผลกระทบที่
เกิดขึ้นก็คือ เกิดความไม่สบายตาไม่

การวางผังสิ่งของระเกะระกะของร้านค้า

ผนังที่ถูกพ่นด้วยสีพ่น

สบายใจแก่ผู้พบเห็น การที่จะล้างออกไปเลยก็เป็นเรื่องยาก เพราะเป็นสีน้ำมัน ต้องพาสีทับทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

นอกจากสิ่งปฏิภูลและสีที่ปรากฏตามสถานที่บางแห่งจะทำให้ภาพหรือภูมิประเทศเกิดความสกปรก เกิดความขุ่นมัวทางด้านอารมณ์แล้ว ป้ายประกาศและป้ายเตือนภัยตามบริเวณสถานที่ก่อสร้าง เช่น ตามถนน ตรอก ซอย บางที่มีขนาดเล็กไม่สามารถอ่านได้จากระยะไกล จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง สร้างความสูญเสียและความเสียหายไม่มากนักน้อย อุบัติเหตุบนท้องถนนหลายรายเกิดจากสัญญาณหรือป้ายเตือนภัยที่บกพร่องและขาดความชัดเจนแทบทั้งสิ้น กรณีรถยนต์เลี้ยวที่จอดอยู่ข้างทางก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เนื่องจากระยะที่มองเห็นกระชั้นชิดจนเกินไปหรือมีสิ่งกีดขวางสายตา เช่น สิ่งของที่วางระเกะระกะข้างรถยนต์ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อภาพที่ปรากฏซึ่งสร้างอารมณ์ให้เกิดความขุ่นมัวได้

๖. การสร้างมลพิษทางทัศนียภาพจากการขาดจิตสำนึกในการรักษาและวางแผนศิลปวัฒนธรรมของชาติ

ที่ดินในปัจจุบันมีราคาแพงขึ้นและผลประโยชน์จากที่ดินก็ทำรายได้ให้แก่ผู้ครอบครองเป็นอย่างมาก ผู้มีการมสิทธิในที่ดินส่วนใหญ่จึงพยายามดำเนินธุรกิจการก่อสร้างให้มีขนาดใหญ่ ครอบคลุมนบริเวณพื้นที่ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ จึงทำให้มีการก่อสร้างรุกล้ำหรือบดบังโบราณวัตถุหรือศิลปะโบราณใกล้เคียง ซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าของชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คุณค่าและความงามของศิลปะเหล่านี้จะถูกกลบเลือนไปในที่สุด เป็นการขาดการสนับสนุนคุณค่าของการอนุรักษ์สมบัติของชาติ

เช่น การสร้างศูนย์การค้าตบึงเจดีย์ ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ การสร้าง ลังก่อสร้างใหม่ๆ ด้วยรูปแบบที่ขาด ความสัมพันธ์กับลังก่อสร้างที่อยู่ใน บริเวณใกล้เคียง เช่น ที่บริเวณเกาะ กรุงศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากนั้นการสร้างลังก่อสร้างเพิ่มเติม ที่แตกต่างจากผังเดิมของวัดก็ก่อให้เกิด ทัศนียภาพที่สกปรก เช่น ความระเก- ระกะของลังก่อสร้าง ซึ่งจะเบียดบังเนื้อที่ พักอาศัย อีกทั้งรูปแบบยังมีความ ขัดแย้งกับรูปแบบของยุคสมัยทางศิลปะ อันได้แก่ลังก่อสร้างบริเวณวัดประยูร- วงศาवास เชิงสะพานพระพุทธยอดฟ้า- จุฬาโลก ลังก่อสร้างบริเวณวัดลuther- ธรรม

ลังก่อสร้างที่ทำลายความงามของศาสนสถาน

เทพาราม กรุงเทพมหานคร เป็นต้น ลังก่อสร้างเหล่านี้จึงสะท้อนให้เห็น ภาพหรือภูมิประเทศที่จัดเป็นมลพิษทาง ทัศนียภาพ เพราะภาพหรือภูมิประเทศ ที่ปรากฏจะสร้างความรู้สึกสกปรก ความระเกะระกะของลังก่อสร้างดังกล่าว จะสร้างความรู้สึกไม่เหมาะสมแก่ผู้พบเห็น แทบทั้งสิ้น

จ. การสร้างมลพิษทางทัศนีย- ภาพจากป้ายประกาศและป้ายโฆษณา ตามตึกรามบ้านช่องและตามถนนสาย ต่าง ๆ

ป้ายโฆษณาจัดเป็นสื่อมวลชน แขนงหนึ่งที่มีผลกระทบต่อภาพหรือ ภูมิประเทศที่ปรากฏทำให้เกิดความ สกปรกได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากตำแหน่ง ของป้ายโฆษณาอยู่ในระยะที่บดบัง ความงามหรือทัศนียภาพที่น่าดู เช่น การสร้างป้ายโฆษณาสินค้าต่างๆ ที่มี ขนาดใหญ่แข่งขันความโดดเด่นกัน ที่พบ ได้ตามทางแยกและมุมถนนหลายสาย ป้ายโฆษณาเหล่านี้บางป้ายจะบังหรือ ระบายด้วยสีและรูปแบบที่โดดเด่น ทำให้ ไม่สามารถมองเห็นป้ายประกาศและ

สัญญาณไฟจราจรของทางราชการได้
อีกทั้งยังก่อให้เกิดความสับสนต่อสื่
หลากหลายที่ปรากฏต่อสายตา

ป้ายโฆษณาบนถนนเยาวราช

โปสเตอร์ที่ยั่วทางด้านการพนัน

การสื่อความหมายจากข้อ
ของป้ายโฆษณาเองก็มีผลสะท้อน
การสร้างเสริมพฤติกรรมของคน
โน้มเอียงไปในทางก้าวร้าว ซึ่งอ
ส่งผลกระทบต่อสังคมในอนาคต
ป้ายโฆษณาดังกล่าวได้แก่ ป้ายโฆษณา
ภาพยนตร์ ซึ่งมีการตั้งชื่อเรื่องมา
การสร้างภาพประกอบในลักษณะ
โหดเหี้ยมหรืออุจาดตา อันทำให้ผู้ที่
พบเห็นเกิดอารมณ์ที่มัวหมองได้เช่นก

ผลกระทบจากมลพิษทางทัศนียภาพ

มลพิษทางทัศนียภาพซึ่งทำให้ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏเกิดความสกปรกซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ ดังที่กล่าวมาแล้ว บางสาเหตุอาจไม่มีผลกระทบต่อมนุษย์ แต่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในขณะเดียวกันความสกปรกอันเป็นตัวการทำให้ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏเกิดความสกปรกขึ้นได้นั้น อาจมีผลกระทบต่อมนุษย์อย่างมากในชีวิตประจำวัน และด้วยความเคยชินนี้เองมนุษย์อาจไม่รู้สึกละเลยว่ามลพิษทางทัศนียภาพนี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไร แต่ถ้าสังเกตการเปลี่ยนแปลงจากประสบการณ์ต่อไปนี้จะทำให้มนุษย์รู้สึกได้ทันที

ก. ประสบการณ์การรับรู้ทางสมอง

ประสบการณ์การรับรู้ทางสมอง

ของมนุษย์ก็คือ การที่มนุษย์เคยพบเคยเห็นและเคยสัมผัส การได้ยินได้ฟังเรื่องราวหรือข้อมูลของเรื่องนั้นหรือสิ่งนั้นๆ มาก่อน จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม แต่ถ้าเกิดการตั้งใจต่อการรับรู้ อย่างแท้จริงแล้วก็อาจจะได้รับผลกระทบของการรับรู้อย่างรุนแรงได้

ข. เจื่อนใจของช่วงเวลาการรับรู้

เจื่อนใจของช่วงเวลาการรับรู้ก็คือระยะเวลาที่ได้รับรู้และช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของการรับรู้ในแต่ละวัน ซึ่งมีผลหรือไม่มีผลต่อการประกอบภารกิจประจำวันของมนุษย์ ความเคยชินจากการรับรู้ภาพหรือภูมิประเทศสกปรกที่พบเห็นอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ทำให้เห็นเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใส่ใจที่จะแก้ไข และในที่สุดก็จะปรับตัวเข้ากับสภาพที่พบเห็นนั้นๆ ไปเลย และนอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่กระทำเอง หรือแสดงออกด้วยความเคยชินไปเอง ซึ่งเป็นเรื่องยากต่อการแก้ไข สิ่งเหล่านี้จะทำให้ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏสกปรก เกิดความไม่น่าดูน่าชม สร้างความมัวหมองให้เกิดขึ้นกับจิตใจของเราเองไปในที่สุด

จากเหตุผลดังกล่าว มลพิษทางทัศนียภาพจึงมีผลกระทบต่อนุชนในสังคมซึ่งแต่ละคนอาจได้รับผลกระทบนั้นมากหรือน้อยต่างกันออกไป

การไม่เอาใจใส่ต่อยานพาหนะ ปลดปล่อยควันพิษทำลายสุขภาพ

ความสับสนในหมู่ชนที่ขาดระเบียบ

การปล่อยให้สิ่งแทนที่สำคัญเป็นแหล่งประกอบภารกิจโดยขาดการอนุรักษ์

๑. ผลกระทบต่อร่างกาย

ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ นอกจากจะสร้างความเจริญตาเจริญใจ ให้แก่ผู้พบเห็นแล้ว ยังช่วยป้องกันการ เกิดอุบัติเหตุหรือการลดอุบัติเหตุ เช่น สภาพท้องถนนที่มีทิศทางของเส้นทาง ชัดเจน แสดงเครื่องหมายป้ายประกาศ และสัญญาณไฟจราจรอยู่ในตำแหน่งที่สามารถเห็นได้เด่นชัด การจราจรมีความคล่องตัว ผู้ขับขี่เคารพกฎจราจรอย่างเคร่งครัด ตลอดจนยานพาหนะ อยู่ในสภาพที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ อย่างถูกต้อง ภาพหรือภูมิประเทศ ดังกล่าวจัดเป็นภาพหรือภูมิประเทศที่น่าดู มีผลให้เกิดอุบัติเหตุจราจร น้อยหรือแทบจะไม่ปรากฏอุบัติเหตุเลย ขณะเดียวกันเมื่อภาพหรือภูมิประเทศ ที่ปรากฏดังกล่าวเกิดความมัวหมอง เช่น ทิศทางของสภาพเส้นทางขาดความ ชัดเจน การเกิดอุบัติเหตุทางจราจร มัก จะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น รถบรรทุก หนักวิ่งชนราวสะพาน เสาไฟ หรือคว่ำ ข้างทาง เป็นต้น อุบัติเหตุเหล่านี้พบ มากที่สุดรองลงมาจากอุบัติเหตุทุบบริเวณ

ท้องถนนที่มีเครื่องหมายแสดงทิศทางการจราจรชัดเจน

การจราจรที่สับสน สร้างความไม่เป็นระเบียบต่อสายตา

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากทัศนียภาพไม่ดี

ทางแยก ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้สีเสื้อผ้า ของผู้ขับขี่ยานก็มีส่วนก่อให้เกิด

อุบัติเหตุทางจราจรได้เช่นกัน กล่าวคือ การสวมใส่เสื้อผ้าสีเข้มหรือสีมืดขณะเดินทางในเวลาค่ำคืน มักจะได้รับอุบัติเหตุมากกว่าการสวมใส่เสื้อผ้าที่มีสีสว่าง

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าผลกระทบจากมลพิษทางทัศนียภาพที่เกิดขึ้นนั้นมีส่วนก่อให้เกิดความสูญเสียหรือสูญหาย อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความมัวหมองของภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ

คนขี่รถใช้เสื้อผ้าสีมืดขณะขับขี่ยานพาหนะ

การจราจรที่ติดขัดในกรุงเทพฯ

๒. ผลกระทบต่อจิตใจ

ภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏ
เกิดความมัวหมองอันเนื่องมาจากสภาพ
การมองเห็น เช่น การจางจืดซีด

น้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานคร

น้ำท่วม อัคคีภัย วาตภัย การชุมนุม
เรียกร้องต่างๆ การตัดไม้ทำลายป่า
สภาพความมัวหมองจากอุบัติเหตุ
ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน
แออัดในปัจจุบัน เหล่านี้เป็นต้น ภาพ
อุบัติเหตุมีส่วนกระทบกระเทือนต่อจิตใจ
ของผู้พบเห็นอย่างมาก เช่น ภาพอัคคีภัย
ซึ่งได้คร่าชีวิตคนงานที่ติดอยู่ในห้องมี
ลูกกรงเหล็กกักตักอยู่อย่างหนาแน่น
ไม่มีช่องทางออก แสดงให้เห็นถึงความ
บกพร่องของงานก่อสร้างที่ไม่ปฏิบัติตาม
กฎระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ไฟไหม้โกดังบริเวณคลองเตย

ซึ่งระบุให้การติดตั้งลูกกรงเหล็กติดตั้งแต่ ๒ ชั้นขึ้นไป ต้องมีช่องทางที่เปิดสู่ภายนอกอาคารได้ทันที ดังนั้นคนงานที่ถูกเพลิงเผาไหม้ครั้งนี้ จึงเกิดจากการฝ่าฝืนกฎระเบียบ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ระดับบุคคลและระดับชุมชน ทำให้เกิดความเสียหายทั้งทรัพย์สินและบุคคล ส่วนผลกระทบส่วนบุคคล

นั้นก่อให้เกิดความตื่นตระหนกตกใจ หวาดกลัว วิตกกังวล เบื่อหน่าย เฉื่อยเมื่อยและในที่สุดก็เกิดเป็นความเครียด

บุคคลในวงการแพทย์ได้กล่าวถึงสภาวะแวดล้อมปัจจุบันมีผลให้เกิดปัญหาทางจิตกันมากและขณะนี้ปัญหาสุขภาพจิตก็เป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญในประเทศไทยพบว่ามีผู้ป่วยเป็นโรคจิตถึง ๘๐,๗๔๕ คน มีผู้ป่วยด้วยโรคประสาทถึง ๓๙๖,๑๗๕ คน จากสมการสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีผลให้เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะ

ความยับยั้งจากอุบัติเหตุและภัยพิบัติที่สร้างความสลดใจแก่ผู้พบเห็น

คนเครียดจากการทำงาน

เยาวชนรุ่นหนุ่มสาวที่ขาดความอบอุ่น
หันมาพึ่งยาเสพติดซึ่งมีจำนวนถึง
๒๗๗,๕๕๗ คน

ความเครียดของคนในสังคม
ปัจจุบันที่มีอย่างมากมาย และสภาพ
แวดล้อมที่เปลี่ยนไปก็เป็นสาเหตุของ
โรคร้าย เช่น โรคมะเร็งมีเพิ่มจำนวน
มากขึ้น ในประเทศไทยมีผู้ป่วยด้วย
โรคมะเร็งเพิ่มขึ้นทุกปี คือ ประมาณ
๘๐๐,๐๐๐ คนต่อปี ซึ่งเป็นการตาย
อันดับที่ ๓ รองลงมาจากโรคหัวใจ
และเส้นเลือด

สุขภาพอนามัยของประชาชน

๓. ผลกระทบทางอารมณ์

ความมัวหมองที่พอกพูนให้กับภาพหรือภูมิประเทศที่ปรากฏมีความน่าดูซึ่งจะประกอบด้วยสีหรือเส้นก็ตาม สภาพแวดล้อมที่ขาดความสมดุลย่อมมีผลกระทบต่อสภาพอารมณ์ของผู้ที่ได้พบเห็น ก่อให้เกิดความรู้สึกต่างๆ เช่น การชอบและไม่ชอบ การโกรธซึ่งสร้างความอึดอัด วุ่นวาย วิวุ่น สับสน กังวลและกระสับกระส่าย อันมีความสัมพันธ์กับร่างกาย กล่าวคือ ปอดจะหายใจถี่ขึ้น ความดันเลือดสูง อัตรา

การเต้นของหัวใจและชีพจรก็มากขึ้น เส้นเลือดบริเวณผิวหนังหดตัวทำให้เลือดมาหล่อเลี้ยงน้อยลง หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงดังกล่าวดังกล่าวได้ ความรุนแรงก็จะเพิ่มขึ้นจนในที่สุดจะทำให้บุคคลนั้นๆ ถึงแก่ชีวิตได้ ภาพหรือภูมิประเทศที่เกิดความมัวหมองดังกล่าวได้แก่ ภาพการจราจรที่ติดขัด ภาพระเกะระกะของป้ายโฆษณาและป้ายประกาศที่กีดขวางและบดบังเป้าหมายของการเดินทางเหล่านั้น เป็นต้น

๔. ผลกระทบทางสังคม

เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ผลกระทบจากการกระทำของมนุษย์ และธรรมชาติย่อมกระทบกระเทือน ต่อสังคมทั้งส่วนบุคคลและชุมชนอย่าง ไม่มีทางเลือก สภาพแวดล้อมที่มืดมอง อันเห็นได้จากภาพถ่ายดาวเทียม มีการเปลี่ยนแปลงชั้นบรรยากาศของโลก ซึ่งพบมากโดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค เขตร้อน โดยสรุปกล่าวได้ว่าการตัดไม้ ทำลายป่าจากการกระทำของมนุษย์ ทำให้พื้นที่ทางการเกษตรทั่วโลกเหลือ ลดน้อยลง ซึ่งพบมากในแถบเอเชีย

และแอฟริกา ประกอบกับการที่ประชากร ทั่วโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก ก่อให้เกิด การบริโภคอย่างฟุ่มเฟือยและไม่ได้ สัดส่วนที่พอเหมาะ กับผลผลิตทางการ เกษตร จึงทำให้สภาพแวดล้อมมีการ เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก จากการที่ มนุษย์ได้ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้บรรยากาศรอบโลกเปลี่ยนแปลง ความร้อนของผิวโลกไม่สามารถถ่ายเท ออกไปสู่นอกโลกได้ เกิดปรากฏการณ์ เรือนกระจกขึ้นทำให้ฤดูกาลเปลี่ยน- แปลง และส่งผลให้ผลผลิตของพืช เปลี่ยนแปลงไปด้วย ปรากฏการณ์เช่นนี้

จำนวนผู้คนมากมายหลังเลิกงานในกรุงเทพมหานคร

ทำให้มนุษย์และสิ่งมีชีวิตในโลกจำเป็น
ต้องปรับตัว ไม่เช่นนั้นแล้วมนุษย์และ
สิ่งมีชีวิตในโลกอาจสูญพันธุ์ก็ได้

แนวทางแก้ไขและป้องกัน

๑. การช่วยกันปลูกต้นไม้
เพื่อสร้างอากาศบริสุทธิ์สำหรับสูดหายใจ
ซึ่งอาจทำได้ในทุกครัวเรือน อีกทั้งยัง
เป็นการช่วยยืดอายุการใช้งานของสายตา

ได้ยาวนานขึ้น ความสงบเยือกเย็นท
อารมณ์ก็จะเกิดขึ้น เป็นการสร้า
ความสดชื่นได้ทั้งระดับบุคคลและชุมชน
ประการหนึ่ง

๒. การช่วยกันสวดสรวงตม

พันธุ์สัตว์ป่าเพื่อให้สูญพันธุ์ และกา
ไม่สนับสนุนการจัดซื้อหรือแสวงห
สัตว์ป่ามาไว้ในครอบครอง ทั้งนี้เนื่อ
จากสัตว์ป่าไม่เคยชินกับสภาพแวดล้อม
ของชุมชนในเมือง จะเป็นการสร้า
ความทุกข์ทรมานทั้งสภาพร่างกายแล

การปลูกลูกไม้โตเร็วในพื้นที่แห้งแล้ง

สัตว์ป่าที่อยู่ตามธรรมชาติ

จิตใจให้แก่สัตว์ ในที่สุดสัตว์เหล่านี้ก็จะตายและสูญพันธุ์ไป

๓. การช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น และบ้านเมืองให้เกิดความร่มรื่นมีประโยชน์ต่อสุขภาพกายและจิตใจ ด้วยการปลูกลูกไม้ ปลูกป่า สร้างสวนหย่อม บำรุงรักษาต้นไม้สาธารณะ การรักษาความเป็นระเบียบของสังคม ด้วยการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ตลอดจนการร่วมมือกันปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด

๔. การช่วยกันกำจัดความสกปรกและแก้ไขความมั่งงายของบุคคล ด้วยการรักษาความสะอาดในบริเวณที่พักอาศัย สถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนสมบัติสถานของชาติ เช่น ถนนหนทาง คูคลอง ทางระบายน้ำ ชายหาด ชายทะเล สถานที่ท่องเที่ยว โบราณสถาน โบราณวัตถุอื่นๆ และอุทยานแห่งชาติ ไม่ขีดเขียนพ่นสีหรือข้อความด้วยสีตามสถานที่ต่างๆ และการทิ้งขยะในที่ทิ้งขยะ เป็นต้น

๕. การช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยมีความนิยมชมชอบและความภูมิใจที่ได้เป็นเจ้าของ ซึ่งควรกระทำได้โดยการช่วยกันอนุรักษ์รักษาวัตถุหรือสถานนั้นๆ ตลอดจนช่วยกันเผยแพร่ มีการอนุรักษ์ธรรมชาติในรูปแบบต่างๆ อาทิ การอภิปรายกลุ่ม การสัมมนา การจัดนิทรรศการ การแข่งขันเรียงความ วาดภาพ ภาพถ่าย การเล่าเรื่อง การแสดงละครและเกมต่างๆ เป็นต้น

ความร่วมมือของต้นไม้ ช่วยสร้างบรรยากาศการพักผ่อน

คณะกรรมการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม
ชุดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ระดับมัธยมศึกษา

๑. นางสาวเอิบบุญ สุธธิประภา	ที่ปรึกษาโครงการ
๒. นางมาลินี ฝิโลประการ	ที่ปรึกษาโครงการ
๓. นายฉลอง บุญญานันต์	ประธานกรรมการ
๔. นายชุมพล งามเมืองใส	กรรมการ
๕. นายวินัย วีระพัฒนานนท์	กรรมการ
๖. นายสามัคคี บุญะวัฒน์	กรรมการ
๗. นายสิทธิชัย ตันจนาเสถียร	กรรมการ
๘. นางมัทนา เกษมพันธุ์	กรรมการ
๙. นายสมชัย วินิจนัยรัตน์	กรรมการ
๑๐. นายสาเกต วุฒิกุล	กรรมการ
๑๑. นายนิรันดร์ศักดิ์ บุญจันทร์	กรรมการ
๑๒. นายอัศศิริ ธรรมโชติ	กรรมการ
๑๓. นางสาวกนกรัตน์ ชาญวีรกูล	กรรมการ
๑๔. นายวินัย รอดจำน	กรรมการ
๑๕. นางสาวรัตน์ ลีไพบูลย์	กรรมการและเลขานุการ

ผู้เขียน

นายสิทธิพล ราชศรีเกรียงไกร

ปกและภาพประกอบ

นางศรารัตน์ ลีไพบูลย์
 นายวิทย์ เพ็ชรตะคุ

ผู้ตรวจต้นฉบับ

นายฉลอง บุญญานันต์
 นายนิรันดร์ศักดิ์ บุญจันทร์
 นายวินัย รอดจำน
 นางสาวรัตน์ ลีไพบูลย์

บรรณาธิการกิจ

นางศรารัตน์ ลีไพบูลย์

ศึกษานันทวิทยา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ศรีสุภาวดี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
๕๕๐๐๗๐๕

ISBN 974-01-1686-8 ***

9 789740 116868

